

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.399/2020/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a **Sz-né dr. S. G.** pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. **K. Z.** jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (cím) alperes ellen személyhez fűződő jogok megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 25.P.20.396/2020/39. számú ítélete ellen a felperes által 42. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja.

Az alperes által a felperes részére fizetendő tőkeösszeget mindösszesen 250 000 (kettőszázötvenezer) forintra felemeli, a fizetési kötelezettség jogcímét és indokát tartalmazó rendelkezéseket pedig mellőzi.

A felperes által fizetendő elsőfokú perköltséget 475 000 (négy százhetvenötezer) forintra, a másodfokú perköltséget pedig 285 000 (kettő száznyolcvanötezer) forintra leszállítja. Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének elsőfokú díját 95%-ban a felperes, 5%-ban az alperes viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helyben hagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200 000 (kettő százezer) forint másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú díját a felperes viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

- [1] A jogerős szabadságvesztés büntetését töltő felperes 2014. április 7. és 29. napján bőrgyógyászati panaszok miatt az alperes büntetés-végrehajtási orvosához fordult, aki gyógyszeres ellátásban részesítette őt. Ezen alkalmakkor egyéb panaszt nem említett.
- [2] Az alperes 2014. április 30. napján a 111-es számú fegyelmi zárkába helyezte a felperest. Ennek oka az volt, hogy a felperes sérelmezte, hogy a zárkákban poloskák vannak, az alperes pedig így próbálta megelőzni a további poloskacsípéseket. A fegyelmi zárka egyszemélyes volt, az ajtó felett egy kamera, az ajtó mellett pedig egy elkülönítés nélküli WC került elhelyezésre, amelyre a kamera nem látott rá.
- [3] 2014. május 2-án a felperes a fegyelmi zárkában való elhelyezés és a kamera elleni tiltakozásul

megtagadta az étkezést, amely miatt - immáron biztonsági elkülönítés címén - ezen és a következő napon is a 111-es számú fegyelmi zárkában maradt. 2014. május 2-án ápoló és orvos is megvizsgálta, amelynek eredményeként a korábban elrendelt, de a felperes által szükségtelennek ítélt és ezért abbahagyott értágító gyógyszeres terápiáját kötelező jelleggel visszaállították. 2014. május 3-án a felperes a szándékos étkezés megtagadást megszüntette, majd 2014. május 5-én átkerült a 111-es zárkával azonos módon felszerelt 106-os fegyelmi zárkába, ahol 2014. május 18. napjáig egyedül tartózkodott. Az ételfelvétel megtagadása miatt az alperes nem alkalmazott fenytétést a felperessel szemben, csupán kioktatta őt, amelyet a felperes tudomásul vett, ellene panasszal nem élt.

- [4] A felperes 2014. május 14-én újabb egészségügyi problémát jelzett, ekkor hasi panaszok miatt gyógyszeres terápiában részesült. 2014. május 15-én újfent hasfájásra panaszkodott a szolgálatban lévő ápolónak, aki - az orvos által szükség esetére felírt gyógyszerek beadása után - további vizsgálatra a **M. S. Kórház Sürgősségi Ambulanciájára** utalta be őt. Panaszai kórházi felvételt nem igényeltek, azok hátterében nagyfokú meteorizmust (felfúvódást) valószínűsítettek, diétát és bő folyadékfogyasztást javasoltak, továbbá szénhidrátszegény étrendet írtak elő. Miután alhasi panaszai nem szűntek meg, 2014. május 17-én ismételtén megkapta a szükség esetére előírt gyógyszereit. 2014. május 18-án az éjszakai ápolónak jobb alsó végtagi zsibbadásról, elszíneződésről, valamint fulladásról panaszkodott, ezért az ápoló értesítette az Országos Mentőszolgálatot. Az elvégzett érrendszeri vizsgálat során trombózis és embólia gyanúja merült fel, így a felperes a Büntetés-végrehajtás Központi Kórházának Belgyógyászatára került, ahol az embóliát kizárták, de az alsó végtagi trombózis gyanúja miatt véralvadástgátló kezelést indítottak és szigorú fekvést írtak elő. A 2014. május 19. és 2014. szeptember 1. napjai között lezajlott kórházi kezelés során kivizsgálták a hasi panaszait, hallásvizsgálatot, valamint pikkelysömör miatt bőrgyógyászati kezelést is végeztek, továbbá 2014. június 3-án megállapították, hogy a hátán, a törzsén, és a végtagjain több, 1-2 cm-es, parakeratotikus hámpló, infiltrált plakk, a lábszárain pedig gyógyuló maradványtünetek találhatók, amiket a felperes poloskacspésekkal magyarázott. A kezelések eredményeként a felperes jó általános állapotban került vissza a büntetés-végrehajtási intézetbe.
- [5] A felperest 2015. május 21-től 2015. június 9-ig ismét a Büntetés-végrehajtás Központi Kórháza belgyógyászati osztályán kezelték. A kezelés utolsó napján kiállított zárójelentés nem tartalmazott javaslatot a felperes betegszobai elhelyezésére vonatkozóan, de felsorolta az előírt gyógyszereit. 2015. június 22-től 2015. június 29-ig a felperes egy másik alperessel szemben indított peres eljárás tárgyalásán történő megjelenés céljából megőrzésre az alpereshez került, ahol a zárójelentésben foglalt gyógyszereit megkapta. Nem betegszobában, hanem a 310-es zárkában kapott elhelyezést, ahol a felperessel együtt hárman tartózkodtak, az egy főre eső mozgáster 2,73 m² volt, a WC pedig külső szellőzéssel nem rendelkezett. A zárkában rovarok is voltak.
- [6] Az alperes a 2014. évben a rendszeres negyedéves rovar- és rágcsálóirtást március 11-én, június 16-án, szeptember 30-án és december 9-én, eseti jellegű poloskairtást pedig január 13., 27., február 12., 26., április 14., 15., 17., május 5-9., 26-27., június 2., 4., 16., július 1-2., 15., augusztus 5., 12., 13., 26., 27., szeptember 10., 11., október 28., 30., november 25., 26. és december 10. napjain végeztetett el.
- [7] Az alperes a 2015. évben a rendszeres negyedéves rovar- és rágcsálóirtást február 25-én, június 30-án, augusztus 18-án és október 9-én, a rendszeres féléves poloskairtást április 29-én és december 16-án, eseti jellegű poloskairtást pedig január 9., 13., 14., február 10., 11., 23., március 18., április 29., május 6., 27., június 3., 18., 24., július 22., 23., augusztus 6., 18., szeptember 7., 16., október 27., november 11., 27. és december 9. napjain végeztetett el. Ezek közül a felperes fogvatartására

szolgáló 310-es zárkát a február 11-én, 23-án, június 24-én és augusztus 18-án végzett eseti poloskairtasok érintették.

- [8] A felperesnek az elszenvedett poloskacsípések nem okoztak betegségi szintű mentális zavart vagy tartós pszichikai tüneteket.
- [9] A felperes 2015. július 6-án kártérítési eljárást kezdeményezett az alperesnél, amely 2015. szeptember 11. napján a kártérítési igényt elutasította. Az erről szóló határozatot a felperes 2015. október 7. napján vette át.
- [10] A felperes a 2015. szeptember 29. napján benyújtott, utóbb módosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságát azzal, hogy 2014. április 30. napján a poloskacsípések miatt előterjesztett panaszának megtorlása céljából fegyelmi zárkába helyezte őt, ahol olyan kamera volt felszerelve, amely rálátott a WC-re is. A keresete kiterjedt annak megállapítására is, hogy az alperes megsértette az élethez, a testi épséghez és az egészséghez fűződő jogait azzal, hogy 2015. június 22. és 29. napjai között nem betegszobában, hanem egy elegendő mozgástér nélküli, önálló szellőzésű WC-vel nem rendelkező zárkában helyezte el őt, ahol csótányok is voltak, valamint nem biztosította számára a szükséges gyógyszereket. Kérte továbbá, hogy a bíróság a Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezze az alperest 35 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az alperes a megállapítási kereset tárgyát képező jogsértések mellett azzal is nem vagyoni sérelmet okozott neki, hogy a 111-es és a 106-os cellában nem biztosított megfelelő fűtést, és az ablak is rosszul záródott, ezért a hideg miatt tüdőgyulladást kapott, továbbá az alperes az egyre súlyosbodó egészségügyi panaszai ellenére kellő időben nem részesítette őt megfelelő ellátásban, ezért alakultak ki a jelenlegi vese-, máj- és egyéb betegségei.
- [11] Az alperes elsődleges ellenkérelme időelőttiség miatt a per megszüntetésére, a másodlagos ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [12] Az elsőfokú bíróság a 25.P.22.046/2016/16. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.938/2017/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltóságához fűződő jogát azzal, hogy 2015. június 22. és 29. napjai között nem biztosított számára megfelelő mozgástérrel és illemhelyet, továbbá olyan zárkában helyezte el őt, ahol rovarok voltak. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [13] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás eredményeként meghozott ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltóságához fűződő jogát, amikor 2014. április 30. és 2014. május 18. napjai között a 111-es és 106-os számú fegyelmi zárkákban helyezte el, és jogszerű indok nélkül elkülönítette őt. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 38 000 Ft sérelemdíjat. Kötelezte az alperest arra is, hogy fizessen meg a felperes részére további 16 000 Ft sérelemdíjat, figyelemmel arra, hogy 2015. június 22. és 2015. június 29. napjai között nem biztosított megfelelő mozgástérrel a felperes részére az elhelyezése során. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy 1 500 000 Ft kereseti és 2 500 000 Ft fellebbezési illetéket az állam, a pártfogó ügyvéd díját pedig a felperes viseli. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 500 000 Ft elsőfokú perkoltséget, továbbá 300 000 Ft

másodfokú perköltséget.

- [14] A határozatának indokolása szerint az alperes nem bizonyította, hogy az ételfelvétel megtagadása miatt pontosan milyen fegyelmi büntetéssel sújtotta a felperest, hiszen e körben ellentmondásosan nyilatkozott. Az általa csatolt okiratok alapján csupán annyit lehetett megállapítani, hogy a fegyelmi eljárás a felperes kioktatásával zárult, így nem kapott olyan fegyelmi büntetést, amely a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM rendelet (továbbiakban: az R.) 143. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján indokolta volna a fegyelmi zárkába helyezést. Azzal tehát, hogy az alperes 2014. április 30-tól 2014. május 18-ig jogszerű indok nélkül fegyelmi zárkába helyezte és elkülönítette a felperest, megsértette az emberi méltósághoz fűződő jogát. Emiatt 38 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest, amely során értékelte, hogy a jogsértés csupán 19 napig állt fenn, így nem gyakorolt jelentős hatást a felperesre, az alperes felróhatósága ugyanakkor jelentős mértékű volt.
- [15] A felperes alap nélkül kérte annak megállapítását, hogy az alperes a fegyelmi zárkákban elhelyezett kamera használatával megsértette a személyiségi jogait, a kamera beállítását végző **K. T.** tanúvallomása és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága által jóváhagyott kamerakép alapján megállapítható volt ugyanis, hogy a kamera látóterében nem volt benne a WC.
- [16] A felperes nem igazolta azt sem, hogy a 111-es és a 106-os zárkák leromlott műszaki állapota miatt tüdőgyulladást kapott. A zárkák műszaki állapotával kapcsolatos panaszait ugyanis semmi sem támasztotta alá, a per során beszerzett aggálymentes orvosszakértői vélemény szerint pedig a felperes ebben az időszakban nem jelzett megfázásra vagy tüdőgyulladásra utaló tüneteket. Az orvosszakértő megállapította továbbá, hogy az alperes a trombózisgyanú felmerülésekor haladéktalanul intézkedett a felperes kórházba szállítása érdekében, amely ebben a helyzetben az egyetlen megfelelő lépés volt, így a felperes ezzel kapcsolatos kifogásai sem foghattak helyt. Az orvosszakértő szerint miután a felperes 2008-ban már átesett egy mélyvénás trombózison, annak ismételt kialakulására volt esély, különös tekintettel arra, hogy a felperes megtagadta a véralvadást gátló gyógyszereinek bevitelét, így az újabb megbetegedés nem a fogvatartása miatt alakult ki. A Büntetés-végrehajtás Központi Kórháza által 2014. augusztus 27. napján kiállított zárójelentés szerint a felperes ekkor már több éve krónikus vesebetegségben szenvedett, akut máj- és vesebetegsége pedig nincs, így a keresete ebben a körben sem volt alapos.
- [17] Nem foghatott helyt a felperes azon érvelése sem, amely szerint az alperes megsértette a személyiségi jogait akkor is, amikor 2015. június 22. és 29. között nem betegszobán helyezte el őt, továbbá nem biztosította számára a szükséges gyógyszereket. A Büntetés-végrehajtás Központi Kórháza által 2015. június 14. napján kiállított zárójelentés ugyanis nem írt elő betegszobai elhelyezést, a zárójelentésben foglalt gyógyszereket pedig a felperes - **B-né R. K.** tanúvallomása, valamint a 2015. június 22. napján történt befogadásakor elvégzett ápolói vizsgálat adatlapja és az ambuláns napló tanúsága szerint - megkapta.
- [18] Az ítélet tábla részítélete szerint az alperes megsértette a felperes emberi méltóságát azzal, hogy 2015. június 22. és 29. napjai között nem biztosított számára megfelelő mozgásteret és illemhelyet, továbbá olyan zárkában helyezte el őt, ahol rovarok voltak. E jogsérelmek közül a megfelelő mozgásteret és illemhely biztosításának hiánya felróható az alperesnek, a rovarok jelenléte azonban nem, számlával igazolta ugyanis, hogy 2015. június 24-én is volt poloskairtas a felperes fogvatartásával érintett 310-es zárkában, így kellő időben intézkedést tett a sérelem megszüntetése érdekében. A beszerzett pszichológus szakvélemény szerint a felperes a poloskacspésekkel okozati összefüggésben nem szenvedett pszichikai sérelmeket. A megfelelő mozgásteret és illemhely hiánya

miatt 16 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest, amelynek során figyelembe vette az emiatt kialakult köztudomású immateriális hátrányokat, értékelte ugyanakkor azt is, hogy a jogsérelem csupán nyolc napig állt fenn, így a bírói gyakorlat tükrében ennél magasabb összegű sérelemdíjat nem ítélt meg.

- [19] Mivel a felperes csupán 0,15%-ban lett pernyertes, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. évi törvény (a továbbiakban: az 1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte őt az alperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségének a megfizetésére, megállapította ugyanakkor, hogy a pártfogó ügyvédjének díját a felperes, a le nem rótt kereseti illetéket pedig - a felperes költségmentessége folytán - az állam viseli.
- [20] A felperes fellebbezése arra irányult, hogy az ítélet tábla változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és teljes mértékben adjon helyt a keresetnek. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a fegyelmi zárkába helyezés miatt túlzottan alacsony összegű sérelemdíjat ítélt meg, nem értékelte ugyanis, hogy az alperes felróhatósága jelentős mértékű volt, amely fokozta a jogsértés negatív hatását. Sérelmezte a kamerahasználat miatt előterjesztett keresetének elutasítását is, mert álláspontja szerint az alperes nem igazolta, hogy az étkezés megtagadása miatt indult fegyelmi eljárás többletjogokat biztosított az alperes részére az elektronikus megfigyelés terén. Fenntartotta azt az érvelését is, amely szerint az alperes nem tett megfelelő intézkedéseket az általa jelzett egészségügyi problémák kezelése érdekében. Az, hogy az alperes nem tudta becsatolni a jelzéseit rögzítő ún. nevelői füzeteket, nem az ő terhére esik. **Sz. K.** tanú azt vallotta, hogy a jelzéseket a személyi állomány nem minden esetben szokta rögzíteni, ez pedig alátámasztja a keresetben foglalt állításokat. Más bizonyítási eszköze nem volt, ugyanakkor az alperes sem tudta cáfolni a 111-es és a 106-os zárkák rossz műszaki állapotára vonatkozó tényállításokat. Nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének a betegszobai elhelyezés és a gyógyszerekkel való ellátása körében sem. Az elsőfokú bíróság túlzottan alacsony sérelemdíjat ítélt meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt is. Az, hogy a rovarirtásokat elvégeztette, nem mentesíti az alperest a rovarok miatt fennálló sérelemdíj fizetési kötelezettsége alól, hiszen a fogvatartással érintett időszakban nem volt poloskairtas.
- [21] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján.
- [22] Az ítélet tábla a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, amelynek során - fellebbezés hiányában - nem érintette az elsőfokú ítélet keresetnek részben helyt adó rendelkezéseit. A fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között (1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése) kizárólag abban foglalt állást, hogy jogszerű-e az elsőfokú ítélet keresetet elutasító része. Ennek eredményeként a fellebbezést túlnyomórészt alaptalannak találta.
- [23] Az elsőfokú bíróság a tényállást a fellebbezéssel érintett körben a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján helyesen állapította meg, az ebből levont jogi következtetésekkel azonban az ítélet tábla - az alábbi okok miatt - kisebb részben nem értett egyet.
- [24] Mindenekelőtt kiemeli, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése értelmében a sérelemdíj mértékét egy összegben kell meghatározni, amelynek során figyelembe kell venni a sérelmet szenvedett felet ért valamennyi személyiségi jogsértést és azok körülményeit. Ezért az elsőfokú bíróság tévesen járt el akkor, amikor a felperes által elszenvedett személyiségi jogsértések után külön-külön ítélt meg sérelemdíjakat, hiszen a felperes e jogsérelmekért - helyesen - maga is egy összegű sérelemdíjat követelt. Erre tekintettel a fellebbezés folytán először abban kellett állást foglalni, hogy az alperes -

az ítélet tábla részítéletében és az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított jogsértéseken felül - követett-e el további személyiségi jogsértéseket a felperes sérelmére, majd azt kellett megvizsgálni, hogy az így megállapított jogsérelmek a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdésében írt körülmények alapján indokoltta teszik-e az elsőfokú bíróság által megítélt, mindösszesen 54 000 Ft összegű sérelemdíj felemelését vagy nem.

- [25] E vizsgálat eredményeként az ítélet tábla arra a következtetésre jutott, hogy az alperes - a jogerős részítéletben és az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított jogsértéseken felül - nem követett el további személyiségi jogsértéseket a felperes sérelmére.
- [26] A kamerahasználat kapcsán a felperes kifejezetten annak megállapítását kérte, hogy az alperes azért sértette meg az emberi méltósághoz való jogát, mert a fegyelmi zárkákban elhelyezett kamerák ráláttak a WC-re (keresetlevél 1. oldala, P.22.046/2016/8. számú beadvány 2. oldala, P.22.046/2016/9. számú jegyzőkönyv 2. oldala). Mindezt azonban - az elsőfokú ítéletben kifejtett helyes indokok szerint - **K. T.** tanúvallomása, továbbá a P.20.144/2018/23. szám alatt csatolt kamerakép egyértelműen cáfolta. Ezért ezt a keresetet az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el.
- [27] A felperes alap nélkül kérte annak megállapítását is, hogy az alperes megsértette a személyiségi jogait azzal, hogy a 111-es és a 106-os zárkák leromlott műszaki állapota miatt tüdőgyulladást kapott. Azt ugyanis, hogy e zárkák leromlott műszaki állapotban voltak, a per során semmi sem igazolta, ennek bizonyítatlansága pedig - a fellebbezési érveléssel szemben - nem az alperes, hanem az e körben bizonyításra köteles felperes terhére esett (1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése, 164. §-ának (1) bekezdése). Azt az állítást ugyanakkor, hogy a felperes ebben az időszakban - akár a zárkák rossz műszaki állapota, akár más ok miatt - megfázott vagy tüdőgyulladást kapott, a teljes körű egészségügyi dokumentáció alapján elkészített orvosszakértői vélemény kifejezetten kizárta. Ezért ez a kereset sem foghatott helyt.
- [28] Nem volt alapos a felperes azon keresete sem, amelyben az alperes által nyújtott egészségügyi ellátást, valamint a betegszobai elhelyezésének és a gyógyszeres ellátásának elmaradását kifogásolta. E körben az ítélet tábla maradéktalanul egyetért az elsőfokú ítéletben kifejtett helyes indokokkal, amelyeket nem kíván megismételni. A fellebbezés tükrében csupán azt emeli ki, hogy a keresettel érintett időszakra: 2014 májusára vonatkozó nevelői füzeteknek a felperest érintő oldalait az alperes P.22.046/2016/10. szám alatt becsatolta, az azokban foglalt egészségügyi panaszok kapcsán pedig az alperes - a beszerzett orvosszakértői vélemény szerint - kellő időben, megfelelő módon intézkedett, így nem követett el mulasztást. A fellebbezési érveléssel szemben nem volt alkalmas a kereset alátámasztására **Sz. K.** tanúvallomása sem, hiszen nevezett a nyilatkozatának helyes tartalma szerint azt mondta, hogy amennyiben a fogvatartott a panaszát nem a nevelőnek, hanem egyéb büntetés-végrehajtási alkalmazottnak jelzi, azt - a nevének megjelölése nélkül - az ún. szintes napló rögzíti (27. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldala). Ebből tehát nem következik az, hogy a felperes a rendelkezésre álló dokumentációban foglalt alkalmakon felül máskor is jelzett egészségügyi panaszokat az alperes alkalmazottai felé, amelyeket az alperes nem megfelelően kezelt.
- [29] Mivel a fellebbezés folytán további jogsértés megállapítására nem volt lehetőség, az ítélet tábla a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a részítéletében és az elsőfokú ítéletben megállapított jogsértések indokolják-e az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj felemelését.
- [30] E körben abból indult ki, hogy a Ptk. 2:52. §-ának (2) bekezdése és 6:519. §-a alapján nem követelhető sérelemdíj akkor, ha a jogsértő bizonyítja, hogy a személyiségi jogsértés neki nem volt

felróható. E bizonyítási kötelezettségének az alperes a zárkák rovarszennyezettségéből adódó személyiségi jogsértés tekintetében eleget tett, hiszen az elsőfokú ítéletben részletesen rögzített időpontokban - rendszeres és eseti jelleggel is - rovarirtásokat végeztetett, amely a fellebbezési érveléssel szemben kifejezetten kiterjedt a perrel érintett időszakra is, hiszen 2015. június 24-én poloskairtás volt a felperes fogvatartási helyeként szolgáló 310-es zárkában. Ezzel az alperes igazolta, hogy a rovarszennyezettség megelőzése és megszüntetése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért e jogsérelmet nem lehetett figyelembe venni a sérelemdíj összegének meghatározásakor.

- [31] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján a sérelemdíj mértékét az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel egy összegben kell megállapítani. Ezért jelentősége volt annak, hogy az alperes ismétlődő jelleggel, jelentős súlyú jogsértéseket követett el, hiszen mindkétszer a felperes emberi méltóságát sértette meg. E jogsértések közül a jogtalan fegyelmi zárkába helyezés kapcsán az alperest komoly mértékű felróhatóság terheli, ugyanis nyilvánvalóan tudnia kellett, hogy a rovarcsípések megelőzése - a felperes kifejezett beleegyezésének hiányában - nem indokolja a fegyelmi zárkában történő elkülönítést. E jogsértésnek a felperesre gyakorolt hatása szintén nem tekinthető jelentéktelennek, hiszen az oly mértékben megviselte őt, hogy tiltakozásul étkezésmegtagadásba kezdett. E jogsértés negatív hatását tovább fokozta, hogy a fegyelmi zárkákban kamera működött, amely 19 napon keresztül folyamatosan megfigyelte a felperest, méghozzá anélkül, hogy arra okot szolgáltatott volna. Mindez - függetlenül attól, hogy a kamera a WC-re nem látott rá - olyan köztudomású immateriális hátrányokat okozott a felperes számára, amelyeket nem kellett volna átélnie akkor, ha az alperes jogtalanul nem helyezi őt fegyelmi zárkába. Kétségtelen, hogy a megfelelő mozgástér és illemhely biztosításának hiánya kapcsán az alperest csekélyebb súlyú felróhatóság terheli, továbbá nem lehet vitás az sem, hogy e jogsérelm - annak meglehetősen rövid időtartama folytán - a felperesre nézve kisebb súlyú köztudomású immateriális hátrányokkal járt. A két jogsértés részletesen elemzett körülményei azonban összességükben szükségessé tették az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj felemelését, különös figyelemmel arra is, hogy azt az elsőfokú bíróság olyan rendkívül csekély összegben határozta meg, amely mellett a sérelemdíjnak sem a reparatív, sem pedig punitív funkciója nem érvényesülhetett. Mindezeket mérlegelve az ítéletábra a felperest megillető sérelemdíjat 250 000 Ft-ra felemelte.
- [32] Ezt meghaladóan a fellebbezés nem volt eredményes, hiszen a sérelemdíj további emelését a jogsértések fenti körülményei nem indokolták. A fegyelmi zárkába helyezés 19 napig, a megfelelő mozgástér és illemhely hiánya pedig - a perbeli időszakot figyelembe véve - 5 napig tartott, így az ezekből eredő köztudomású immateriális hátrányok ennél nagyobb összegű sérelemdíjat nem tettek szükségessé. A felperes egyik jogsérelm kapcsán sem állította, így nem is igazolta, hogy azok olyan többlétsérelemeket okoztak neki, amelyek meghaladják a köztudomású hátrányok körét. Ilyen lelki panaszokat csak a rovarfertőzöttség tekintetében említett, ezt a jogsérelmet azonban a felróhatóság hiánya miatt nem lehetett figyelembe venni a sérelemdíj meghatározásakor, továbbá a lelki sérelemeket a beszerzett pszichológus szakvélemény egyébként is cáfolta. Az ítéletábra által felemelt sérelemdíj arányban állt az alperes - egyik jogsértés esetében fennálló - jelentős felróhatóságával, továbbá igazodott az elsőfokú ítéletben részletesen bemutatott bírói gyakorlathoz is, így annak további emelése ezen okból sem volt indokolt.
- [33] A megváltoztatott érdemi döntés folytán a felperes az elsőfokú eljárás során - a megállapítási keresetekre is figyelemmel - 5%-ban, az alperes pedig 95%-ban lett pernyertes. Ezért a felperes az alperesnek az elsőfokú bíróság által megállapított 500 000 Ft elsőfokú és az ítéletábra részírtében foglalt 300 000 Ft másodfokú perkieltségéből csupán 95%-ot köteles megfizetni az alperes részére, a

fennmaradó 5%-ot az alperes viseli (1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése). A felperes pártfogó ügyvédjének elsőfokú díjából az alperest 5%, a felperest pedig 95% terheli. Azt a kérdést ugyanakkor, hogy e díjnak a felperesre eső részét - a költségmentességére tekintettel - az állam átvállalja-e, a jogi segítségnyújtó szolgáltatnak kell eldöntenie. A le nem rótt kereseti illetéket - a felperes költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán - az állam viseli.

- [34] A kifejtett okok miatt az ítélet tábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a rendelkező részben írt módon részben megváltoztatta, amelynek keretében mellőzte a rendelkező részből az alperes marasztalásának jogcímét és indokát tartalmazó rendelkezéseket is, hiszen mindezek az ítélet indokolására tartoztak. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta.
- [35] A másodfokú eljárás pertárgyértéke 34 946 000 Ft volt, amelyhez képest a fellebbezés csupán elenyésző mértékben lett eredményes. Ezért az ítélet tábla a lényegében teljes pervesztes felperest kötelezte az alperes másodfokú perkölségének megfizetésére (1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése). Ennek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (6) bekezdése alapján 200 000 Ft-ban határozta meg, ez állt ugyanis arányban a fellebbezési perértékkel és az alperes jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel, hiszen csupán egyetlen, rövid tartamú fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben megismételte az elsőfokú eljárás során előadott nyilatkozatait. Ezen összegre nem számított fel általános forgalmi adót, mert az alperest a jogtanácsosa képviselte.
- [36] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: az Itv.) 51. §-ának (1) bekezdése alapján illetékmentes volt.

Debrecen, 2021. február 24.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-